

Můj táta

Když se na to teď tak dívám, myslím si, že můj táta byl původně úplně jako dělanec, aby z něho byl tuštoch, takovej ten normální tuštoch, malej, kulatěj, ale k tomu fakt nikdy nedošlo, až snad kposledku trochu ztloustl, ale ani to nebyla jeho chyba, jezdit přes překážky, a to už si mohl dovolit dost pěknou váhu. Pamatuju se, jak si vždycky na sebe natáhl přes několik tisíců třetku a na to ještě obrovskou teplotkovou bundu a bral mě s sebou, abych s ním před poleďnem běhal na horském slunci. To si ale předtím časné ráno třeba vyjel na zkoušku na nějakém koničku od Razza, protože už ve čtyři hodiny vyrazil z Turína a ke stájm dojel taxikem, a na všem byla rosa a slunce zatím začínalo připalovat, a já mu pak pomáhal stahovat vysoké boty a on si vlezl do kecek a dal si na sebe všechny ty trička a vyrazil jsmě.

„Tak jsem na to, kluku,“ říkal, když se před žokejskou šamou pohupoval na palcích, „rozhejbem se.“

A pak jsme vyrazili, nejdřív jsme se jen tak lážo proběhli jednou dokola po trávníku uvnitř dostihové dráhy, on obvyčejně běžel napřed, a běžel přimově, a pak jsme vyběhli branou ven po jedné té silnici, co vedou ze San Sira a co mají po obou stranách stromy. Když jsme vyběhli na silnici, tak já ho vždycky předběhl, já běhal docela fajn, a ohlídl jsem se a on za mnou, jen tak zlehounka, jako by se nechumelilo, a když jsem se ohlídl za chvíli, už se začínal potit. Potil se mohutně a pořad šlapal v patkách za mnou a oči upíchnuté mě do zád, ale když mě přišel, že se na něho koukám, tak se usmál a řekl: „Hodně se potím?“ Když můj táta se usmál, tak to nikdo neodolal a musel se zasmát taky. Pořád jsme běželi směrem k horám a pak na mě táta křikl: „Hej, Joe!“ a já se otočil a on seděl pod stromem a ručník, co měl předtím kolem pasu, už měl omotaný kolem krku.

Já jsem se vrátil a posadil se vedle něho a on vytáhl z kapsy švihadlo a začal přes ně na slunci skákat a pot se mu lil z obličejů a on pořád skákal přes švihadlo v bílém prachu a švihadlo mlaskalo, jako když běží kůň, klap, klap, klap, klap, klap, a slunce upalovalo čím dál tím víc a on se tužil, nahoru dolů, nahoru dolů, na malém plácku na silnici. Musím tedy říct, že to byla radost, vidět tátu skákat přes švihadlo. Dovedl s ním točit, až to svištělo, anebo hezky pomalu, jako by si dával záležet. To tedy musím říct, přál bych vám jenom vidět, jak ti taliánský burani na nás někdy čubněli, když jeji kolem, oni totiž jezdili do města a šli vedle vozu a ty vozy táhli takové velcí bílí volci. Fakt, no ti vám vypadali, jako by si mysleli, že se táta zcvoknul. Roztočil švihadlo tak, že zůstali na fleku, jako by je praštil palicí, a koukali na něho, a pak mlaskli na volky, pobídl je holi a zas se hnuli z místa.

Když jsem tak seděl a pozoroval ho, jak si na tom horkým slunci dává do těla, měl jsem ho fakt rád. Fakt, byla s ním legrace, a skutečně, tu svou práci dělal strašně poctivě, a když končil, tak švihadlo tak roztočil, až to svištělo, a pot mu odstříkával z obličejů jako voda a pak hodil švihadlo na větev a přišel si sednout ke mně a opřel se o strom a kolem krku si dal ručnick a svezl oči a dlouze zhluboka vzdychl, „to není, jako když je člověk ještě malej

SOUKAL, Josef. Čítanka pro III. ročník gymnázií: učebnice plně vyhovuje Katalogu požadavků ke společné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2003. ISBN 80-7235-226-1.

kluk.“ Pak se zvedl, a než začal chladnout, tak jsme ještě takovým pomalejším tempem běželi ke stájm. Takhle si tedy udržoval váhu, aby netloustl. Pořád měl před tím strach. Žokejové většinou všechno, co chtějí shodit, shodí klidně na komi. Pokaždé když žokej jede, shodí tak kilo, ale můj táta byl spíš jaksi jakoby vysušeněj a ty svoje kila si udržoval tak nízko jenom tím běháním.

Pamatuju se, jednou, bylo to v San Siru, si to naminil Regoli, to byl takový malčký Taliánek, co jezdil v Buzonihu, přes výběh v stáji ke kanyrně, aby se tam něčím zchladil; zrovna šel od vážení a vesele si mrskal bičikem po holínkách a táta se taky vážil a vyšel ven se sedlem pod paží a v tváři byl celý rudý a unavený a do toho hedvábnýho mundařu byl trochu moc velký a zůstal tam stát a hleděl na toho malého Regolih, jak tam stojí venku u výčepu, nezpracený a takový docela jako malý kluk, a já se ho zeptal: „Co je, tati?“ protože jsem si myslel, že ho třeba Regoli tihl na dráze anebo něco, ale táta se na Regolih jen tak zadíval a řekl: „Krucí, já bych do toho!“ a šel dál do šatny.

No, možná že by to bývalo mohlo být všecko v pořádku, kdybychom byli zůstali v Milánu a jezdili v Turínu, protože jestli se kde jezdily lehké tratí, tak to bylo právě v těchhle dvou městech. „Piano, Joe,“ řekl mi, když sestupoval v sedliši z vítěze, po závodu, co o něm Taliáni tvrdili, že to byla steepchase úplný peklo. Jednou jsem se ho na to zeptal. „Tahle trat se jede sama. Víš, překážková jízda je nebezpečná kvůli rychlosti, Joe. Co tady jezdíme, to není žádná rychlost, a taky tady nejsou žádné skutečně zly překážky. Ale vždycky je to rychlost – ne ty skoky přes překážky – rychlost, kvůli ní jsou ty trable.“

Teda v životě jsem neviděl senzáčnější trat než v San Siru, ale táta stejně říkal, že je to život pod psa. Pendlovat mezi Mirafore a San Sirem a jezdit skoro každý den v týdně a k tomu ob jeden večer ještě tréninkové jízdy.

Já byl do koni taky úplně blázen. Je v tom něco zvláštnho, když vyjdou ze stáji a vyjedou po tratí na stanoviště. Vypadají, skoro jako by tančili, a takovi celí napjaí, a žokej je drží zkrátka na uzdě a někdy jim třeba trochu povolí, a když s nima jede na start, tak je nechá trochu běžet. A pak když už stáli u startovní sítě, tak z toho mi bylo vždycky nejnůř. Zvlášť v San Siru, s tím tuším taliánským startérem, s tím jeho obrovským bičem, a žokejové se přitom s koničkama jenom hemží a pak se startovní síť vymrští a začne zvonit zvonec a oni všichni vyrazí v jednom chumlu a pak se pomalu začnou rozvínovat, jako když se natahuje provaz. To přece znáte, jak to vypadá, když vyrazí chumel koničků. Když stojíte s dalekohledem na tribuně, tak nevidíte nic, než jak vyrážejí kupředu, pak začne říčet zvonec a vám to připadá, jako když zvoní tisíc let, a v tom okamžiku už vybírají zatáčku. Teda já na světě neviděl nic krásnějšího.

(...)

... Sedali jsme teda v Café de la Paix, táta a já, u číšníka jsme měli velký voko, protože můj táta pil whisky a to stálo pět franků a to znamenalo docela fajn spropitné, když spočítali, kolik bylo tácků. Táta tehdy pil víc, než jsem ho vidal pít předtím, ale teďka vůbec nejezdil a mimoto říkal, že whisky mu udržuje pořad stejnou váhu. Ale já si stejně všiml, že přes to všecko tloustne, fakt. Od té staré party tam v Maisons se tihl a zřejmě se mu teď lí-

gare St. Lazare vyslov [gar sen lazar] – pařížské nádraží
Auteuil vyslov [otej]
Charles Drake vyslov [čarlz drejk]
Prix du Marat vyslov [pri dy mara]
trable nesnáze, potíže, těžkosti
totalizátor dostihová sázková kancelář
George Gardner vyslov [džordž gárdnr]
Butler vyslov [batlr]

bilo jen tak sedat se mnou na bulváru. Ale demodonně na závoděch ztrácel peníze. Po posledním závodě měl vždycky takovou jakousi truchlivou náladu, když ten den prohrál, dokad' jsme nepřišli k tomu našemu stolečku a dokad' si nedal první whisky, a pak byl fajn. (...)

Přával se mě na různé věci a některým věcem, co jsem říkal, se smál. A pak obvykle začínal sám povídat o moc věcech. Jak jezdil dole v Egyptě anebo v Sv. Mořici na ledě, ještě než zemřela maminka, anebo o tom, jak to bylo za války, když měli dole na jihu ve Francii normální dostihy, úplně bez odměn, bez sázek a bez diváků a vůbec bez všeho, jenom aby udrželi plemenné koně ve formě. Normální dostihy, při kterých museli žokejové dostat z koničků tu nejpokelnější rychlost. Páni, já tátu dovedl poslouchat třeba hodinu, zvlášť když už v sobě měl pár sklínek. Vykřádal mi, jak byl ještě jako kluk v Kentucku a jak chodili honit mývaly a vůbec, jak to bývalo ve Státech zastara, ještě než se to tam všechno zvrátilo. A pak říkal: „Joe, až nám vyjde nějaká slušná sázka, tak pojedeš zpátky do Států a budeš tam chodit do školy.“

„Na co se tam budu vracet a chodit tam do školy, když se to tam teda všechno tak zvrátilo?“ zepal jsem se.

„To je něco jinýho,“ říkal mi na to a zavolal číšníka a zaplatil tu kupu táků a vzali jsme si taxíka a jeli na gare St. Lazare a nastoupili do vlaku do Maisons.

Jednou v Auteuil po stepplechase prodějných koupil táta vítěze za 30 000 franků. Musel trošku přihazovat, ale nakonec stájl koně přece jenom pustila a do týdne měl táta povolení i žokejské barvy. Já pání, já se tak nafouk, že táta má sám vlasního koně. O stáji se táta dohodl s Charlesem Drakem a přestál jezdit do Paříže a začal zase běhat a zase se pout, a on já jsme byli celá stájová četa. Náš kůň se jmenoval Gilford, bylo to irské plemeno a pěkný skokan, moc fajn. Táta si to spočítal, že když ho bude sám trénovat a sám na něm bude jezdit, tak že to bude dobrá investice. (...) Byl to dohový, solidní skokan, hnědáček, a na rovině ze sebe dovedl vydat pěknou rychlost, když jste si mu o mi řekli, ba jo, pěkně ten koniček vypadal.

Páni, jak já ho měl rád! Když první startoval s mým tátou v sedle, tak skončil třetí, bylo to na 2500 metrů přes překážky, a když z něho táta v sedlišti slezl, celý zpacený a šťastný, a šel na váhu, tak jsem vám byl tak pyšný, jako by byl vůbec první závod, v kterém se umístil. Víte, když nějaký chlap dlouhou dobu nejel, tak se vám pořad' nějak nechce věřit, že někdy jezdil. Ted' to všechno vypadalo jinak, protože tam dole v Miláně, tam to bylo tátovi jedno, ať šlo třeba o nějaké velké dostihy, a když vyhrál, tak ho to nijak nevrzulo, ale teď bylo tak, že tu noc před závodem jsem skoro ani oko nezamhouřil a věděl jsem, že tátu taky popadlo vzrušení, i když to na sobě nedával znát. Jo, když člověk jezdí pro sebe, to je strašně rozdílné.

Když startoval Gilford s mým tátou podruhé, tak to byla taková deštivá neděle v Auteuil, jela se Prix du Marat, stepplechase na 4500 metrů. Hned jak vyrazili, tak jsem běžel na tribunu s novým dalekohledem, co mi táta koupil, abych se na ně mohl dívat. Startovali na druhé straně na vzdálenějším konci závodistiště a na startu u sítě byly nějaké trable. Nějaký hrozny povyk kvůli klapkám na oči, nějaké vzpínání mezi koňmi a jednu chvíli do-

konce strhli síť, ale tátu jsem pořad' viděl, v tom našem černém kabátě s bílým křížem a v černé žokejce, seděl na Gilfordovi a popláčával ho rukou po hlavě. Pak skokem vyrazili a zmizeli mezi stromy a gong řinčel jako blázen a na tabuli totalizátoru to začlo rachotit. Panebože, mě to tak vzrušilo, bál jsem se na ně podívat, ale zamířil jsem dalekohledem na místo, kde se měli vynořit mezi stromy, a pak vyběhl a ten náš senzáční černý kabát se objevil třetí a všichni se přenesli přes překážku jako ptáci. Pak zase zmizeli a zase se s dusotem vynořili a klusali po mírném svahu dolů a všichni běželi pěkně a nádherně a překážku vzali všichni pohromadě jako po másle a už se od nás zase všichni jako jeden kůň vzdalovali. Vypadalo to, jako by jim člověk mohl klidně přejít přes hřbet, tak byli těsně vedle sebe a tak hladce běželi. Pak se obrovským obloukem přenesli přes veliký dvojí živý plot a něco šlo dolů. Nevídel jsem, kdo to byl, ale v minutě se kůň zvedl a cválal bez jezdecke a ostatní závodníci, pořad' ještě těsně u sebe, už brali druhou zatáčku doleva do cílové rovinky. Skočili přes kamennou zed' a v jednom chumlu se hnali po dráze k obrovskému skoku přes vodní příkop zrovna před tribunou. Viděl jsem je, jak přibíhají, a křičel jsem na tátu, když jel kolem, a táta vedl skoro o celou délku a hnal se o kus vpředu a lónce jako přírko, a už se řítili k vodnímu příkopu. Vznesli se přes obrovský živý plot před vodním příkopem všichni v jednom chumlu a pak došlo k pádu a dva koně se z toho vytrhli do stran a běželi dál a tři další leželi na hromadě. Tátu jsem nikdy neviděl. Jeden kůň se zvedl a žokej ho vzal za uzdu a vyskočil na něj a už ujížděl a už do něho bil, aby se kvůli prachům umístil. Druhý kůň už taky vstal a odklusal sám, pohazoval hlavou a dal se do cvalu a uzda mu visela po boku a žokej se vypořádal k jedné straně dráhy a padl na ohradu. Pak se Gilford překulil na jednu stranu pryč od táty a vstal a dal se do klusu po třech, protože na přední noze se mu houpalo přerážené kopyto, a teď jsem uviděl tátu, jak tam leží natažený v trávě, tvář vzhůru a na spánku celý zakrvácený. Běžel jsem dolů z tribuny a vši silou jsem prorazil lidmi, co se tlačili dole, a prodral jsem se k zábradlí, a pak mě popadl policajt a držel mě a pro tátu už šli dva obrovští chlapi s nosítky a v ohybu na druhé straně závodistiště jsem viděl tři koně, jak běží za sebou a jak se vynořují mezi stromy a jak skáčou přes překážky.

Když tátu přinesli do šatny, byl mrtvý, a když mu doktor ještě poslouchal srdce takovou věcí, co měl nataženou od uší, slyšel jsem na dráze výstřel a to znamenalo, že zastřelili Gilforda. Když odnesli nosíka na ošetřovnu, lehl jsem si k tátovi a držel se vši silou nosítek a brečel jsem a brečel a táta vypadal takový bílý a tak jako by už dočista a navždy odešel a tak strašně mrtvý, a mě pořad' napadalo, když je už táta mrtvý, že třeba nemuseli Gilforda střílet. Možná že by se mu to kopyto zahojilo. Nevím. Já jsem měl tátu tolik rád.

Pak přišli dva chlapi a jeden z nich mi poklepal na záda a pak šel a podíval se na tátu a z lůžka stáhl prostěradlo a rozprostřel ho přes něho; a ten druhý telefonoval francouzsky pro ambulanci, aby ho odvezli do Maisons. A já pořad' musel brečet a brečet a pořad' jsem tak strašně vzlykal, až přišel George Gardner a posadil se na zem vedle mě a obejmul mě rukou a povídá: „Pojď, Joe, ty kamaráde malej. Vstaň a půjdem ven a počkáme na ambulanci.“

Tak jsme šli s Georgem k bráně a já se smažil, abych už přestal tak strašně

brečet, a George vytáhl kapesník a utřel mi s ním obličej a zůstali jsme stát kousek opodál a zatím dav vycházel ven a my čekali, až projdou všichni branou, a blízko nás se pak s davem zastavili dva chlapi a jeden počítal svazek tiketů a říkal: „To jo, Butler dostal, co mu patřilo.“

Ten druhý chlap povídá: „Mně je to úplně fuk, že to takhle schytl, podvodník jeden. Muselo to přijít, s tím vším, co do sebe nalejval.“

„To ti řeknu, že muselo,“ řekl ten druhý chlapi a roztrhl tikety vejpůl.

A George Gardner se na mě podíval, jestli jsem to slyšel, a já to slyšel až moc dobře, a povídá: „Neposlouchej, co to ti dva vandráci povídali, Joe. Tvůj táta byl skvělej chlap.“

Ale já nevím. Připadá mi, že když lidi jednou začnou, tak člověku nenechají vůbec nic.

(Přeložil Radoslav Nenadál)

Ernest Hemingway vyslov [érnyst he-mingvej]

stepplechase vyslov [stýplčejs] – obtížný překážkový dostih nejméně 3200 metrů dlouhý

Café de la Paix vyslov [kafe d la pe]

Maisons vyslov [mezon]

bulvár široká a živá velkoměstská ulice

Kentucky vyslov [kentaky]

Joe vyslov [džou]